

STALDKLIMA (TERMISK KOMFORT)

Er der forhold omkring staldklima, som giver udfordringer i besætningen?

JA **NEJ**

Staldrummet skal tørres grundigt ud, så nyindsatte dyr ikke fryser og skal bruge energi på at varme stalden op. Korrekt styring baseres på korrekt indtastet indsættelsesvægt og antal dyr.

Tjek, at grisene ligger i lejet – uden at "klumpe"

Kig på grisenes adfærd dagligt – deres liggeadfærd viser, om staldklimaet er i orden.

I traditionelle smågrisestier (7-30 kg) bør der være overdækning ved indsættelse på 0,08-0,1 m²/gris. Overdækningen hæves, når grisene begynder at ligge udenfor overdækningen. Det kan også være en fordel med en overdækning i stierne til de mindste grise lige efter indsættelse i slagtesvinstalden.

Hvis grisene "klumper", er det fordi, de fryser. Så skal du vurdere, hvad det kan skyldes og få ændret på indstillingen i ventilationsstyringen, kontrollere varmforsyningen, sikre, at stien er udtørret, tætnede overdækningen, regulere overdækningens åbningsareal eller andet.

- ✓ De mindste grise i holdet bør ikke placeres i ende-stier, under ventilationsudsugning eller i stier med temperatur- eller fugtfølere, da de i disse stier risikerer træk/kuldebroer eller påvirker styringen af staldklimaet.

Grisene har et tilpas termisk nærmiljø.

Grisene fryser.

Tjek, at grisene er rene og lejearealet fri for gødning

Lejearealet skal være attraktivt ved at være trækfrit, have fast inventar i mindst ca. 60 cm og bør have overdækning til smågrisene.

Hvis grisene har det for varmt, vil de lægge sig i gødearealet og svine i lejearealet, fordi det er køligere at ligge på spaltegulvet. For at forebygge dette bedst muligt kan grisene køles med overbrusning i gødearealet. Overbrusning virker ved afkøling af grisene – ikke stalduften.

- ✓ Vær opmærksom på at afkalke dyserne med jævne mellemrum for at vandet fordeles over spaltegulvet, og grisene har mulighed for at blive afkølet.

Dette er anbefalinger/vejledende – så vurder ud fra grisenes adfærd, sundhed og produktionsresultater, hvad der er det mest rigtige i netop jeres stald og stier.

Overbrus efter følgende anbefalinger:

SMÅGRISE OVER 20 KG:

Udetemperatur, °C	Hyppeghed gange/time (enhed)	Varighed, min.
Fra 16-18	1-2	1-2
Fra 18-	2-3	2-3

Der overbruses i tidsrummet kl. 9-20

SLAGTESVIN:

Udetemperatur, °C	Hyppeghed gange/time (enhed)	Varighed min.
Fra 14-18	1-2	1-2
Fra 18-	2-3	2-3

Der overbruses i tidsrummet kl. 9-20

Tjek, om der overbruses om natten, eller når det er koldt udenfor

Det skal der ikke. Tjek, om uret i styringen passer, da nogle styringer er følsomme overfor strømsvigt.

Tjek, at styringen stopper, når der er under 14 °C udendørs.

Tjek, at sti og stald er udtørret

Udtørring af sti og stald:

1. Varmeforbrug:

- Hvis udetemperaturen er under 20 °C, skal der tilsættes varme for at udtørre stalden. Som tommelfingerregel anvendes cirka 3 kWh pr. m² gulvflade. I stalde kun med oliebrændere er dette svarende til 0,4 liter olie/m².
- Hvis udetemperaturen er over 20 °C, kan fugten fjernes vha. ventilationsanlægget ved at øge luftskiftet.

2. Udtørringsprocedure:

- Stalden opvarmes til cirka 30 °C, hvorefter ventilationsprocenten øges, eksempelvis op til 30 % ventilation.

3. Sådan beregner du udtørringen af et staldrum efter vask og FØR indsættelse af grise:

- Varmebehov (kWh) = m² staldareal x 3 kWh
- Olieforbrug (liter) = Varmebehov, kWh / 8
- Timer til udtørring = Varmebehov (kWh) / ydelse varmekanon (kWh)

✓ Er stien udtørret før indsættelse af grise?

- I smågrisestalden er stien tør, når der kan måles 32 °C på gulvet under overdækningen.
- I slagtesvinestalden er stien tør, når der kan måles 22 °C på gulvets overflade.

Dette er anbefalinger/vejledende – så vurder ud fra grisenes adfærd, sundhed og produktionsresultater, hvad der er det mest rigtige i netop jeres stald og stier.

SMÅGRISE, TO-KLIMASTALD MED DELVIST FAST GULV

Dag	1	7	14	21	28	35	42	49	56
Vægt, kg	5,5	6	7	8,5	11	15	18	25	30
Temp. u. overdæk. °C	31-32	30-31	29-30	28-29	27-28	26-27	25-26	22-23	21-22
Gulv temp. u. overdæk. °C	32	32	32	32	32	Slukket	Slukket	Slukket	Slukket
Ønsket rumtemp.*, °C	25-26	24	24	23	22	21	20	19	18
Ønsket fugt**, %	60	61	61	62	63	64	70	71	72

*Rumtemperaturen skal tilpasses, så man får den ønskede temperatur under overdækningen.

**Pas på. Jo mindre fugt der ønskes, jo mere varme skal der anvendes.

SLAGTESVIN, RUMTEMPERATUR VED DELVIST FAST GULV

Vægt, kg	25	30	40	50	60	70	80	90	100
Diffust luftindtag**, °C	18	17	16	16	15	14	14	13	13
Stråleventilation, °C	20	20	19	18	17	16	15	15	15

SLAGTESVIN, RUMTEMPERATUR VED FULDDRÆNET GULV

Vægt, kg	25	30	40	50	60	70	80	90	100
Diffust luftindtag**, °C	20	19	18	18	17	16	16	15	15
Stråleventilation, °C	21	20	20	19	19	18	18	18	18

**Kombi-diffus-ventilerede stalde er også i denne gruppe.

- ✓ Temperaturføleren skal hænge over en sti med grise. Udeføleren skal være placeret på nordsiden af bygningen og så tæt på udhænget som muligt, så føleren ikke påvirkes af solen.
- ✓ Staldluften må ikke genere øjnene eller vejrtrækningen, så er der noget galt med ventilationen. Ventilationsanlægget skal sikre, at der er et godt luftskifte uden træk - og at overskydende varme og fugt ventileres væk fra staldrummet. Når ventilationsanlægget er indstillet korrekt, er der et tilpas lavt og acceptabelt indhold af ammoniak (NH₃, fra gødningen) og kuldioxid (CO₂, fra grisenes udåndingsluft) i staldluften.

Dette er anbefalinger/vejledende – så vurder ud fra grisenes adfærd, sundhed og produktionsresultater, hvad der er det mest rigtige i netop jeres stald og stier.